

Verancsics Antal

Anyai nagybátyja, Statileo János erdélyi püspök támogatta Verancsics neveltetését, előbb Trauban és Sebenicóban, 1514-től Magyarországon, majd a padovai egyetemen taníttatta. Itt 1526-ban magisteri fokozatot szerzett. 1526-ban ott volt a mohácsi csatában, 1530-ban óbudai préposttá és királyi titkárrá nevezte ki őt Szapolyai János. 1530 és 1539 között Szapolyai János követe volt. Ilyen minőségében járt háromszor a boszniai pasánál, kétszer Velencében, többször a lengyel királynál, kétszer VII. Kelemen pápánál, Rómában, Párizsban, Bécsben, Londonban. 1541-ben Erdélybe költözött, de Fráter Györggyel való szembenállása miatt főképp diplomáciai megbízatásokkal csak utazgatott.

1549-ben átpártolt I. Ferdinándhoz. Ő egeri kanonokká, szabolcsi főesperessé, esztergomi olvasókanonokká, majd pornói ciszterci apáttá nevezte ki. 1553-ban a pécsi püspökség élére került. 1553-1557 között I. Szulejmán szultánnál volt követ Isztambulban, Zay Ferencsel együtt. Itt felfedezte Augustus politikai végrendeletének, azaz a Res Gestae Divi Augustinak az egyik példányát. A követségből hazatérve kapta meg az egeri püspökséget.

1557-1569-ig Borsod és Heves megye főispánja volt. Ekkor kezdett harcba a magyarországi reformáció ellen, Huszár Gált is bebörtönözte. 1563-ban az egeri püspök valamennyi birtokát a kincstár kezelésébe adta. 1567-ben ismét Törökországba utazott a király követeként, s ott 1568-ban megkötötte a nyolc évre szóló drinápolyi békét. Verancsics Konstantinápolyban 1567. okt. 7-én a békealkudozásról írt levelében így írt "a budai pasa a török hódoltság és magyar király birtokai között határul: Szolnok, Eger, Hatvan, Fülek, Vygles, Léva, Esztergom s Csóka-kőtől a Rigna folyóig terjedő vonalat jelölte ki, úgy, hogy a mi e határvonalon belől, az ő hatalmukban van a jászokkal és kunokkal együtt, az általában az övék legyen, s jövőben a magyar királynak ne adózzék, s hivatkozott a pasa a szultán azon könyvére, melybe Magyarország minden hódoltsági várai, városai s falui le vannak írva. E tervnek a porta már elébb tettleg is érvényt szerzett, megparancsolván a szomszéd bégheknek, hogy a közös jobbágyok feletti hatóság gyakorlásától a magyarokat tiltsák el, s az egierek borainak, a jászok és kunok faluiban eladását, s a Rinyán túli jobbágyok által a magyar részre adózás és szolgálatok teljesítését meg ne engedjék."

1569-ben az esztergomi érsekség élére helyezték, ezzel egyidejűleg ő lett Esztergom vármegye főispánja. 1572 júniusától haláláig töltötte be a királyi helytartói tisztséget. Bíborosi kinevezését követően tíz nappal meghalt, a nagyszombati Szent Miklós-székesegyházban van eltemetve.

1526-ban Bátán amikor a király szentmisét hallgatott Tatai Miklós levele szerint Verancsics Antal prédikált. „Bevezetésében lelkesítette a vitézeket és mindkét hadinépét harcra buzdította a pogányok ellen: Szeretett testvérek, hamarosan a húsvéti bárány vacsoráján leszünk velem. – Aztán visszavonta, s szerencsés ütközettel bátorította azokat a vitézeket. Néhányan mosolyogtak, mások azonban nem vették tréfára.” Többször járt Isztambulban török követségben, így később is járhatott Bátán.